

## Plenum

**Torsdag 17.11.2016 kl. 15.59—21.34**

### **15. Lagmotion med förslag till lag om ändring av 21 kap. i strafflagen**

Lagmotion LM 22/2016 rd Timo Heinonen saml m.fl.

#### *Remissdebatt*

**Talman Maria Lohela:** Ärende 15 på dagordningen presenteras för remissdebatt. Talman konferensen föreslår att ärendet remitteras till lagutskottet.

#### *Debatt*

21.02 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat!

"Haluan kertoa teille tarinan saadakseni tämän tärkeän asian esiin, mikä vaikuttaa syvästi nuoren ihmisen sosiaaliseen kehitykseen: eli kiusaaminen. Minua alettiin kiusata ensimmäisestä luokasta lähtien, syytä en tiedä, miksi. Olin hyvin ujo ja hiljainen eli kait helppo kiusaamisen kohde. Kiusaaminen oli jokapäiväistä, ja itsetuntoni tallottiin lattianrakoon. Niinkin pienillä lapsilla voi olla raaka käytös toisia kohtaan ja kyky satuttaa henkisesti."

"Minä olin myös periaatteessa ensimmäisen ja toisen luokan ajan koulukiusattu. Oma tilanteeni oli sinänsä hieman erikoinen, että olin pienessä maalaiskoulussa ja kiusaaja oli oma opettaja."

"Siinä mielessä tuo henkinen kiusaaminen, nimittely ja ulkopuolelle jättäminen on minusta vielä pahempaa kuin fyysinen kiusaaminen, koska siitä ei jää mitään ulkoista todistusaineistoa. Jos fyysisesti kiusataan, siitähän jää kuitenkin edes jonkin verran mustelmia ja naarmuja."

"Mua kiusattiin ekasta luokasta lähtien, ja se jatkui lukioon saakka. Kiusaaminen oli henkistä ja fyysistä. Tavaraita pilattiin, varastettiin, piilotettiin."

"Voimia tarinansa kertoneille. Itse en kykene käsittämään sitä julmuutta, mitä toisiin voidaan kohdistaa. Rakas veljeni on koulukiusattuna menettänyt paljon. On hirveän vaikea yrittää näyttää toiselle, että hän on yhtä arvokas kuin kaikki muutkin, vaikka on joutunut koulussa vuosia luulemaan toisin."

Iltalehdessä lisäksi kirjoitettiin: "Olin koulussa kolmannella luokalla, ja minua kiusattiin jatkuvasti useita kuukausia siitä, kun olin hiukan pyöreä. Opettajat eivät puuttuneet asiaan, vaikka näkivät, mitä tapahtui. Eräs kerta, kun taas tuo kiusaaja alkoi hakata minua, ki-lahdin. Otin kiusaajaa korvasta kiinni ja pyöritin ympyrää niin kauan. Sain jälki-istuntoa, kuraattorikäyntejä ja rehtorin puhuttelua. Käytösnumero ei ollut hyvä. Kiusaaja ei saanut mitään seurauksia."

"Minut jätettiin pois kaveriporukoista, ei otettu leikkeihin ala-asteella, naurettiin, pilkattiin vaatteista, ei haluttu olla lähelläni. Noin 4 vuotta kestänyt kiusaaminen jatkui vielä jossain määrin yläasteella. Ala-asteella jokapäiväinen koulukiusaaminen aiheutti paniik-

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

kihäiriön ja masennuksen, joka puhkesi 18-vuotiaana, ja siihen on edelleen kolmekymppi-senä menossa lääkitys."

Tässä, arvoisa puhemies, muutamia nettikeskusteluista ja lehdistä keräämiäni tarinoita, kiusattujen kertomia ja kirjoittamia.

Perusopetuslain 29 §:n ja lukiolain 21 §:n ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 28 §:n nojalla oppilaalla ja opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Tämä velvoittaa kuntia, kouluja, oppilaitoksia huolehtimaan väkivallan ja koulukiusaamisen estämisestä kouluissa ja oppilaitoksissa. Suomen laissa ei kuitenkaan varsinaisesti säädetä koulukiusaamista rikokseksi omana rikosnimikkeenä. Tämä osaltaan on johtanut siihen, että kiusaamista ei aina ajatella rikoksena. Usein oppilaiden ja valitettavasti joidenkin opettajienkin keskuudessa toisen loukkaaminen esimerkiksi sanoin ajatellaan vain huonoksi käytökseksi.

Koulukiusaamisen eri muodot löytyvät kyllä laista, mutta vain muiden rikosten nimillä, kuten "laiton uhkaus", "kiristys", "vapaudenriisto", "kunnianloukkaus", "pakottaminen", "pahoinpitely" ja niin edelleen. Esimerkiksi laissa on säädetty rangaistavaksi teoksi toisen solvaaminen ja herjaaminen. Lisäksi näihin edellä mainittuihin rikoksiin yllyttäminen ja avun antaminenkin ovat rikoksia. Koulukiusaaminen täyttää usein esimerkiksi jonkun edellä mainituista rikosnimikkeistä, ja ne kaikki on Suomen laissa säädetty rangaistaviksi. Laissa on siis säädetty erilaiset koulukiusaamisen muodot rangaistaviksi, mutta lain käytännön toteuttamisessa on puutteita. Varsinaisesti koulukiusaamista omana rikosnimikkeenä laki ei siis kuitenkaan tunne.

Rikosvastuikäraja Suomessa on 15 vuotta. 15 vuotta täyttänyt voidaan siis tuomita rikoksesta myös rangaistukseen. Kiusaaja voi siis saada tuomion, jos hän on 15 vuotta täyttänyt. Jos kiusaamiseen on syyllistynyt useampi kiusaaja, niin heitä kaikkia lain mukaan rangaistaan rikoksenteijöinä, myös yllyttäjä voidaan tuomita rikoksenteijänä.

Alle 15-vuotiaiden kohdalla rikosvastuullisuuden ikäraja ei täyty, joten heidän kohdallaan asia käsitellään kunnan sosiaaliviranomaisten kanssa. Sen sijaan vahingonkorvausvastuulla ei ole ikärajaa, joten myös alle 15-vuotias kiusaaja voidaan tuomita maksamaan vahingonkorvausta kiusaamisen uhrille, jolle on aiheuttanut vahinkoa.

Kun lakiin ei ole kirjattu yksiselitteisesti koulukiusaamista omana rikosnimikkeenä, jää koulukiusaamisen määrittely usein epäselväksi. Itse toimiessani opettajana aloitin aina syksyllä kouluvuoden niin, että yhdessä pohdimme, mitä koulukiusaaminen on, ja määritelimme yhdessä oppilaiden kanssa sen, mitä koulukiusaaminen on, mitä se tarkoittaa, mitä se merkitsee. Aika yleistä oli se, että nuoret sanoivat, että koulukiusaaminen on jatkuvaa. Se on yksi hyvä peruste siihen, mutta yksi hyvä peruste oli minun mielestäni myös monen nuoren ja lapsen esille nostama ajatus siitä, että kiusaaminen muuttuu koulukiusaamiseksi sen myötä, kun toinen ilmoittaa, että hei, minä en tykkää tästä, lopettakaa. Jos sen jälkeen sama toiminta jatkuu, niin se täyttää koulukiusaamisen merkit.

Eroja on niin oppilaiden, opettajien kuin vanhempienkin keskuudessa siinä, mitä me pidämme kiusaamisena, mitä koulukiusaamisena ja mitä emme. Koulukiusaamiselle on olemassa jo nyt kuitenkin selkeät määritelmät. Koulukiusaaminen on suunniteltua, harkittua toimintaa, jonka tarkoituksena on loukata toista joko henkisesti tai fyysisesti. Kiusaaminen voi olla suoraa tai epäsuoraa. Koulukiusaaminen ei rajoitu myöskään oppilaiden väliseen väkivaltaan, vaan myös opettajat saattavat olla osallisina koulukiusaamiseen kiusattuina ja valitettavasti joskus myös kiusaajina. Uhrin tai kiusaajan roolissa lasten ja nuor-

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

ten keskuudessa monet kokevat satunnaista kiusaamista, mutta varsinaiseksi koulukiusaamiseksi teko on nimettävissä vasta, kun se täyttää nuo koulukiusaamisen tunnusmerkit.

Arvoisa puhemies! Olen jättänyt ensimmäisen kerran tämän lakialoitteen eduskunnan käsittelyyn lokakuussa vuonna 2012. Silloin laki ei edennyt ja minulle sanottiin, että meillä on riittävät keinot puuttua näihin asioihin. No, mitä on tapahtunut? Koulukiusaaminen on jatkunut. Olemme tänään käyneet monivivahteikkaan keskustelun siitä, miten paljon tänäkin päivänä koulukiusaamista on. Eli olen nyt uusiutunut tämän lakialoitteeni, jossa rikoslain 21 lukua muutetaan niin, että sinne tehdään uusi 7 b §, joka koskisi koulukiusaamista ja jossa määriteltäisiin näitä periaatteita.

Osa kansanedustajista kysyi 2012 ja myös nyt siitä, että en ole pyytänyt tähän lisää allekirjoituksia. Halusin sen tehdä selväksi nyt tässä myös, että en pyytänyt niitä sen takia, että tämä koulukiusaamisen kriminalisointi on osittain teknisesti ollut vaikea hanke, ja olen halunnut sen nostaa tätä kautta nyt keskusteluun. Mutta minä haluan tällä keskustelulla ja tällä lakialoitteella nostaa tämän vakavan asian aivan uudelle keskustelutasolle. Me tarvitsemme niitä aivan tavallisia pieniä tekoja, me tarvitsemme opettajille lisää mahdollisuuksia ja keinoja puuttua työrauhaongelmiin ja muihin, mutta silloin kun ne eivät riitä, minun mielestäni on hyvä, että on vielä mahdollisuus myös vanhemmilla, kiusatuilla ja muilla puuttua siihen.

Yksi pro gradu -tutkielma koulukiusaamisen kriminalisoinnista valmistui silloin vuonna 2012. Krista Vierimaa teki tämän pro gradun, ja se oli innoittajana osittain, että halusin tehdä tämän kirjauksen myös Suomen lakiin. Krista Vierimaan tutkimuksessa todettiin, että 73 prosenttia kiusaajista kertoi, että he olisivat lopettaneet kiusaamisen, jos se olisi ollut rikos, jos he olisivat selkeästi tienneet, että koulukiusaaminen on rikos.

Arvoisa puhemies! Toivon, että lakialoite herättää nyt täällä salissa uudelleen keskustelua ja keskustelua myös valiokunnassa. Toivon, että se johtaa lopulta siihen, että meillä on tämäkin keino käytettävänä viimeisenä keinona vakavan ongelman korjaamiseksi.

**21.13 Jaana Pelkonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Jokaisella oppilaalla, lapsella ja nuorella, on oltava oikeus käydä koulua ilman pelkoa kiusatuksi tulemisesta. Meillä on vuosittain Suomessa aivan liian monia niin sanottuja hiljaisia menetyksiä, kun kiusattu lapsi tai nuori ei enää koe elämäänsä elämisen arvoiseksi. Meillä ei ole varaa menettää yhtäkään nuorta. Nuorten itsetuntoa on suojeltava kaikin mahdollisin tavoin. Kouluilla, vanhemmilla ja meillä päättäjillä on velvollisuus viestittää nuorille, että Suomi on avoin ja suvaitsevä maa, jonka menestys riippuu koulutuksesta ja kansainvälisyydestä. Opettajille ja kouluille on annettava paremmat edellytykset puuttua kiusaamistilanteisiin. Koulukiusaamiselle ja rasismille tulee olla ehdoton nollatoleranssi kouluissa, kuten jo edellisen lakialoitteen käsittelyn yhteydessä useaan otteeseen salissa kuulimme.

Kannatan lämpimästi myös edustaja Heinosen tekemää aloitetta.

**21.14 Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen ynnä muiden lakialoite lähtee kiusaamisongelman ratkaisuun siitä tulokulmasta, että kiusaaminen kirjattaisiin rikoslakiin omana rikosnimikkeenään selvin määritelmän, mitä kiusaaminen tarkoittaa. Tämä on siinä mielessä ajatuksena hyvin kannatettavaa, että, kuten mainittiin, monet näistä teoista ovat kriminalisoituja noin periaatteessa jo tällä hetkellä mutta niissä voi monesti tulla ongelmia näytön suhteen, että onko tällaiseen rikokseen syyllistytty. Tulee helposti tuo keskustelu, että oliko kyse vain huonosta käytöksestä vaiko ei. Nyt jos kiusaaminen olisi it-

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

sessään kirjattu rikoksena rikoslakiin, niin se olisi selvempää ja siihen olisi ehkä helpompi puuttua.

On totta myös se, että suuri osa näihin tekoihin mahdollisesti syyllistyvistä olisi alle rikosoikeudellisen vastuun alarajan ikävuosiensa puolesta, mutta silti se, että yhteiskunta suhtautuisi näihin tekoihin vakavasti, kenties myös toisi heille sen tietämyksen, että syyllistytään tekoon, joka ei ole oikein vaan joka on väärin. Myös tuo, että opettaja voisi olla uhrina tässä kyseisessä rikoksessa, parantaisi opettajien työturvallisuutta omalta osaltaan.

Hyvää esityksessä on myös se, että tässä on huomioitu joukkotiedotusvälineet. Nykyaikajan nuoret ja lapset elävät sosiaalisessa mediassa, ja siellä kiusaaminen voi olla hyvin totaalista, eli jos tällaisia määritelmiä lähdetään tekemään, niin on selvää, että erityisesti tämä sähköinen puoli kiusaamisessa on huomioitava.

Itse kannatan tätä lakialoitetta periaatteen tasolla. Tästä kannattaa poimia ne hyvät ideat ja ajatukset, mitä tästä löytyy. En ole huomannut tätä allekirjoittaa enkä muista, onko pyydettykään, mutta tosiaan kerron tätä aloitetta kannattavani.

**21.16 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Lakialoitteen tavoite on oikea, vastustaa kiusaamista ja vaatia koulukiusaajalle rangaistusvastuuta teostaan. Juristina kuitenkin pohdin, minkälaisessa tilanteessa tämä uusi pykälä tulisi sovellettavaksi. Jo nykyisellään tässä lakialoitteessa kiusaamiseksi määriteltävät eri teot on rikoslaisissa säädetty rangaistavaksi kukin omassa pykälässään ja niistä säädetään monin paikoin ankarampia rangaistuksia kuin lakialoitteessa esitetty sakkorangaistus. Esimerkiksi ehdotettu ensimmäinen kohta määrittelee koulukiusaamisen voivan olla muun muassa ruumiillisen väkivallan tekemistä tai terveyden vahingoittamista. Nämä teot on kuitenkin jo säädetty rikoslain 21 luvun 5, 6 ja 7 §:issä pahoinpitelyksi, jonka perustekomuodosta tuomitaan sakkoon tai enintään vankeuteen 2 vuodeksi. Lieväsäkin tekemuodossa on sama rangaistus kuin tässä esitetty eli sakko.

Uuden rikoslain säätäminen voisi antaa toki lainsäätäjältä merkittävän viestin koulukiusaamista vastaan. Siinä tämä on iso asia. Mutta jääkö signaali kuitenkin vähäiseksi, jos sen mukaan ei tulisi juurikaan antamaan tuomioita, koska kyse on alle 15-vuotiaasta henkilöstä lähes aina? Rikosprosessi kun ei muutenkaan ole ensisijainen eikä aina paraskaan tapa kiusaamiseen puuttumiseksi. Järjestelmällistä kiusaamista tapahtuu sitä paitsi muualakin kuin kouluissa, esimerkiksi työpaikoilla. Tosin moni kiusaajahan on myöskin opettaja. Toisaalta koulukiusaaminen, jos osapuolet ovat lapsia tai nuoria, on toki kiusaamisestakin oma vakava erityislajinsa.

Pidän kuitenkin tärkeänä aloitteen tavoitteita ja sitä, että koulukiusaamisen ongelmia nostetaan esiin kaikissa mahdollisissa foorumeissa. Valtiovallalta ei saa tulla sen suhteen koskaan muuta viestiä kuin ehdoton kiusaamisen vastustaminen ja tuomitseminen.

**21.19 Tiina Elovaara ps:** Arvoisa puhemies! Mielestäni Heinosen aloite mahdollistaa keskustelun tästä aiheesta erinomaisella tavalla. Meidän tulisi saada määriteltyä rajat ihmisten kaltoinkohteluun välittämättä siitä, tapahtuuko se koulun seinien sisällä, koulumatkalla tai muissa ympäristöissä. Siinä mielessä sana "koulukiusaaminen" on hieman ongelmallinen, ja toivon todella, että Heinosen lakiesitys etenee, koska tämä tarkkarajaisempi keskustelu sen osalta, että saamme laajan työkalupakin, jossa on pehmeitä keinoja mutta myös näitä tiukkoja keinoja, on mielestäni tarpeen.

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

Oli myöskin hyvä, että edustaja Mäkelä toi esiin opettajiin kohdistuvan kiusaamisen. Tämä on yhtä lailla vakava ongelma, ja tässä keskustelussa meidän tuleekin huomioida opettajien jaksaminen ja koulujen resurssit vastata niihin ongelmiin, joita kouluissa kohdetaan, sillä koulut ovat pienimuotoisia yhteiskuntia. Siellä näkyvät kaikki ne ilmiöt, jotka yhteiskunnassa näkyvät yleisestikin ottaen.

Kiitos myös edustaja Maijalalle hyvästä puheenvuorosta.

**21.20 Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Edustaja Maijala piti hyvän puheenvuoron. Muistaisin, että puhuitte hyvin samalla lailla myös vuonna 2012, ja allekirjoitan hyvin pitkälle näitä kysymyksiä, joita esille toitte. Näyttöongelma on varmasti se, mikä on aivan oleellista myös tässä asiassa nostaa keskusteluun. Sama näyttöongelma on toki siinäkin tapauksessa, että täytyykö joku muu, jo nyt rikoslakiin kirjattu tapaus taikka rikos. Mutta tämä tutkimus yksin jo osoittaa sen, että kolme neljästä on sanonut, että en olisi kiusannut, jos olisin tiennyt, että koulukiusaaminen on rikos. Se on jo se viesti, mikä meidän pitäisi välittää ja viestittää. En itsekään odota sitä, enkä edes halua, että niitä rangaistuksia... Eivät rangaistukset ole tässä se, mikä on minun suurin innoittajani tämän tekemiseen, vaan se, että koulukiusaaminen loppuisi viestin kautta.

Edustaja Maijala kysyi, missä tilanteessa tätä lakia käytettäisiin. Tätä käytettäisiin viimesijaisena keinona. Kun mikään muu ei ole auttanut, niin kuin puheenvuorossani totesin, niin sitten olisi vielä mahdollisuus, kun koulu on tehnyt kaiken muun mahdollisen, joko koululla, kiusatulla itsellään tai kiusatun vanhemmilla puuttua siihen myös tällä kaikista kovimmalla keinolla. Rikosprosessi, onko se sitten paras tapa hoitaa asiaa, kysyi myös edustaja Maijala. Ei minunkaan mielestäni ole, vaan se on viimesijainen keino, mitä käytetään silloin, kun mikään muu ei auta.

Kun tiedän, että tätä keskustelua myös kuunnellaan, niin haluan lyhyesti käydä läpi tuon pykälän, mikä on uusi, eli rikoslain 21 luvun, "Henkeen ja terveyteen kohdistuvista rikoksista", uusi 7 a §. Siinä kerrotaan tämä koulukiusaaminen:

"Joka kohdistaa toistuvasti toiseen henkilöön jonkin tai joitakin tämän pykälän 2 momentissa mainituista teoista niin, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa, kärsimystä tai pelkoa loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa tai uhkaamaan loukattua, ja nämä teot tapahtuvat kouluympäristössä tai henkilöt tuntevat toisensa koulun kautta, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä yhtä ankaraa tai ankarampaa rangaistusta, koulukiusaamisesta sakkoon." Eli jos se täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkit ja siitä on kovempi rangaistus, niin silloin mennään sillä, mutta muussa tapauksessa voidaan käyttää tätä.

"Koulukiusaamisen tekoja ovat:

1) ruumiillisen väkivallan tekeminen toiselle taikka tällaista väkivaltaa tekemättä toisen terveyden vahingoittaminen niin, että aiheuttaa toiselle kipua tai saattaa toisen tiedotomaan tai muuhun vastaavaan tilaan,

2) valheellisen tiedon tai vihjauksen esittäminen toisesta siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa, taikka muuten kuin aiemmin tässä kohdassa mainitulla tavalla toisen halventaminen,

3) toisen yksityiselämästä tiedon, vihjauksen tai kuvan esittäminen oikeudettomasti joukkotiedotusvälinettä käyttämällä tai muuten toimittamalla lukuisten ihmisten saataville siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vahinkoa tai kärsimystä loukatulle taikka häneen kohdistuvaa halveksuntaa,

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

4) toisen pakottaminen oikeudettomasti väkivallalla tai uhkauksella tekemään, sietämään tai tekemättä jättämään jotakin,

5) toisen pakottaminen muulla kuin 31 luvun 1 §:ssä tarkoitettulla uhkauksella luopumaan taloudellisesta edusta, johon rikoksentekijällä tai sillä, jonka puolesta hän toimii, ei ole laillista oikeutta,

6) aseiden nostaminen toista vastaan tai muulla tavoin toisen uhkaaminen rikoksella sellaisissa olosuhteissa, että uhatulla on perusteltu syy omasta tai toisen puolesta pelätä henkilökohtaisen turvallisuuden tai omaisuuden olevan vakavassa vaarassa,

7) toiselta liikkumavapauden riistäminen oikeudettomasti sulkemalla sisään, sitomalla, kuljettamalla johonkin tai muulla tavoin tai toisen eristäminen tämän ympäristöstä,

8) toisen omaisuuden hävittäminen tai vahingoittaminen oikeudetta tai tietovälineellä tallennetun tiedoston tai muun tallennuksen oikeudeton hävittäminen, turmeleminen, kätkeminen tai salaaminen toisen vahingoittamiseksi,

9) irtaimen omaisuuden anastaminen toisen hallusta,

10) toisen irtaimen omaisuuden taikka kiinteän koneen tai laitteen käyttäminen luvatta,

11) toisen kotirauhan häiritseminen soittamalla puheluita tai lähettämällä matkapuhelimeen viestejä."

Eli tässä nämä on kirjattu, ja tässä lakiesityksen tekemisessä minua on avustanut myös tämä graduntekijä Krista Vierimaa, ja tämän ovat allekirjoittaneet lisäksi siis Hanna Halmeenpää vihreistä, Laura Huhtasaari perussuomalaista, Rami Lehto perussuomalaisista, Ben Zyskowitz kokoomuksesta ja jo entinen kansanedustaja Carl Haglund RKP:stä, ja sen jälkeen myös useat kansanedustajat ovat osoittaneet tukea tälle aloitteelle.

**21.26 Ritva Elomaa ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen puhe oli väkevä ja vaikuttava, kun hän esitteli tämän lakialoitteen. Se, että kiusaaminen voi olla myös henkistä ja yhtä vahingollista kuin fyysinen kiusaaminen, on todella niin totta ja samalla senkin takia vaarallista, koska sitä ei voi niin helposti toteen näyttää.

Kiitän edustaja Heinosta siitä, että myös hänen lakialoitteensa myötä toimenpiteet nollatoleranssin saamiseksi koulukiusaamisessa nousevat keskusteluun. Meidän koulutusjärjestelmää arvostetaan. Me itse arvostamme sitä tosi korkealle, myös ulkomailla sitä arvostetaan korkealle. Täällä meillä Suomessa meidän pitäisi saada se asia jokaisen ajatuksiin, että ei ole coolia, ei ole siistiä kiusata vaan erittäin arvokasta on arvostaa sitä toista ihmistä. Meidän maamme pystyy pääsemään nollatoleranssiin koulukiusaamisessa.

**21.28 Eeva-Maria Maijala kesk:** Arvoisa puhemies! Moni lapsi on nyt sängyssään tällä hetkellä ja odottaa unta. Moni lapsi pelkää tällä hetkellä sängyssään huomista koulupäivää. Meillä on vastuu näistä lapsista. Toivottavasti nämä puheet saadaan jollakin tavalla myöskin käytännön teoiksi ja voimme auttaa näitä lapsia selviämään, ettei heidän tarvitse jälleen huomenillalla omassa sängyssään itkeskellen pelätä seuraavaa koulupäivää.

Kiitokset Elovaaralle ja Heinoselle näiden aloitteiden tekemisestä. Ei muuta kuin miettimään lisää vastaavia toimenpiteitä asian korjaamiseksi.

**21.28 Tiina Elovaara ps:** Arvoisa puhemies! Oli hyvä, että tässä tuotiin esiin lain tarkempia sisältöjä ja mitä kaikkea kiusaaminen voi pitää sisällään. Tuon vielä viimeisenä seikkana esiin sen, että elämme muuttuvassa maailmassa, jossa matkapuhelimien rinnalle on tullut paljon muitakin välineitä, joita käytämme, ja verkossa tapahtuva kiusaaminen on

## Punkt i protokollet PR 116/2016 rd

uusi muoto. Uskon, että tulemme vielä tarvitsemaan mahdollisesti myös lainsäädännön tarkastelua siltä osin, miten suojelemme ihmisiä, lapsia ja nuoria erityisesti, tämäntyyppisiltä kiusaamisen muodoilta, kun viestiminen ja julkinen häpäisy on entistä helpompaa ja mahdollisempaa. Tämä lienee yksi tulevista haasteistamme.

**21.30 Sami Savio ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinosen ynnä muiden lakialoite koulukiusaamisen säätämiseksi rikoslaissa määritellyksi rikokseksi täydentää erittäin hyvin tänään salissa illalla käytyä keskustelua kiusaamisesta. On tietysti sääli, että salissa on tähän aikaan enää vain kourallinen edustajia, kun käsittelemme tätä tärkeää aihetta.

Tässä lakialoitteessa on erityisen positiivista sen selvärajaisuus. Edustaja Heinonen kävi edellisessä puheenvuorossaan läpi kiusaamisen määritelmiä yksityiskohtaisesti — kiitos hänelle siitä.

Arvoisa puhemies! Tämä lakialoite antaa vakavan viestin kiusaamista harjoittaville yksilöille. Meidän tulee pitää huolta siitä, että yhteiskunta ja lainsäätäjät osoittavat, että koulukiusaaminen on, ja sitä pidetään hyvin, hyvin tuomittavana asiana ja me täällä eduskunnassa puutumme jatkossakin vakavasti tähän yhteiskunnallisesti valitettavasti melko vähänkin käsiteltyyn asiaan.

Pidän tätä lakialoitetta erittäin hyvänä, ja kiitänkin edustaja Heinosta asian tuomisesta eduskuntakäsittelyyn.

**21.31 Timo Heinonen kok:** Arvoisa puhemies! Haluan myös omalta osaltani kiittää tänään erityisesti edustaja Elovaaraa, joka on ansiokkaasti tehnyt työtä koulukiusaamisen kitkemiseksi suomalaisesta yhteiskunnasta, mutta myös kaikkia teitä edustajakollegoita, jotka olette tähän keskusteluun tänään osallistuneet.

Minun oma selkeä tahtoni on se, että yhteiskunnan viesti on yksiselitteisen selkeä, että kiusaamista ei hyväksytä, siihen puututaan ja siihen on riittävät keinot puuttua. Me olemme tänään kuulleet muun muassa edustajakollegoilta puheenvuoroja, joissa on kerrottu omakohtaisiakin kokemuksia kiusaamisesta. Se, että odottaa, ettei nukahtaisi, että yö ei kuuluisi, sen takia että seuraava aamu ei tulisi niin nopeasti, on viesti, joka lähestulkoon saa silmäkulman nytkin kostumaan. Toivon, että yhdenkään lapsen ei tulevaisuudessa tarvitsisi kokea sitä julminta koulukiusaamista, mitä valitettavasti huomennakin meidän kouluissamme tapahtuu.

Arvoisa puhemies! Kiitos kaikille tästä keskustelusta. Toivon, että valiokuntakäsittelyssä nämä lakialoitteet saavat yhtä hyvän ja perusteellisen käsittelyn.

Riksdagen avslutade debatten.

Riksdagen remitterade ärendet till lagutskottet.